

ESCENARIS DE FUTUR PER A VISIONAR PATIS ESCOLARS MÉS INCLUSIUS, SOSTENIBLES I RESILIENTS AL CANVI CLIMÀTIC

**RESULTATS DELS TALLER PARTICIPATIUS A ESCOLA CERVANTES I
LA MAQUINISTA , BARCELONA**

Maig 2024

Idea: Isabel Ruiz Mallén i Filka Sekulova

Elaboració: Raquel Colacios

Il·lustracions: Rut Bisbe

CONTINGUTS

OBJECTIU	3
METODOLOGÍA	4
RESULTATS	
ESCOLA LA MAQUINISTA	5
ESCOLA CERVANTES	9

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No (number) 101003758

OBJECTIU

El propòsit principal dels tallers “Escenaris de Futur” ha estat concebre escenaris plausibles i altament desitjables per als patis escolars, així com establir els passos, els enfocaments i les polítiques necessaris per assolir un escenari d'adaptació més efectiva al canvi climàtic i fomentar-ne un ús integral i divers.

El Taller d'Escenaris representa l'esdeveniment participatiu del projecte de recerca COOLSCHOOLS. Aquests tallers comprenen dos components principals. En primer lloc, implica la presentació dels resultats preliminars més rellevants derivats de la investigació en curs realitzada a la UOC. En segon lloc, inclou la discussió, la reflexió i la planificació estratègica sobre l'evolució dels patis transformats, involucrant actors clau com a tècnics de l'administració pública, la comunitat escolar i extraescolar, famílies, investigadores i estudiants.

A través del diàleg col·laboratiu, el taller té com a objectiu identificar oportunitats, desafiaments i possibles solucions per a la revitalització dels patis escolars. S'exploraran enfocaments innovadors per promoure la sostenibilitat ambiental, el benestar estudiantil i la participació comunitària.

En darrer terme, l'objectiu és dissenyar estratègies i accions concretes que impulsin el desenvolupament d'entorns escolars més resilents, inclusivament i sostenibles. El taller serveix com un punt de partida crucial per implementar canvis significatius i positius als nostres patis escolars, en benefici de les generacions presents i futures.

Els tallers es van dur a terme a les escoles La Maquinista i Escola Cervantes de Barcelona.

METODOLOGIA

Es van dur a terme dos tallers per escola, un adreçat a adults (famílies, personal docent, etc.) i un altre a l'alumnat, en tots dos casos amb la presència d'investigadores del projecte Coolschools com a dinamitzadores. El **taller d'alumnes** es va desenvolupar de la manera següent:

Pas 1: Obertura

Presentació dels objectius del taller i resum dels impactes de la transformació dels patis escolars, incloent-hi exemples de models transformadors de patis a Barcelona i altres ciutats europees.

Pas 2: Creació d'Escenaris

Treball en grups de 5 persones per desenvolupar escenaris futurs per als patis escolars en els propers 10 anys, considerant el canvi climàtic.
Ús dels patis. / Elements presents als patis. / Consideració sobre qui té cura dels patis.

Pas 3: Posada en comú i tancament

Priorització dels elements de l'escenari més importants/desitjats a cada grup i discussió sobre les accions a dur a terme per avançar cap a aquests escenaris.

El **taller d'adults** va seguir un format similar amb les adaptacions següents:

Pas 1: Obertura

Inici amb una ronda de presentacions i una introducció sobre el propòsit del taller.
Resum dels resultats més rellevants de la investigació sobre els impactes de la transformació dels patis escolars, incloent-hi biodiversitat, governança, ús educatiu i context de canvi climàtic.
Presentació dels resultats del taller amb l'alumnat com a punt de partida del procés de co-creació.

Pas 2: Creació d'Escenaris

Desenvolupament d'escenaris futurs per als patis escolars els propers 10 anys, considerant l'augment de la temperatura a causa del canvi climàtic.
Ús dels patis (esbarjo, classes, extraescolars) i la seva alineació amb el projecte educatiu del centre.
Elements presents als patis (vegetació, àrees pavimentades, ombres, estructures de joc, fonts d'aigua).
Organització de la governança dels espais i responsabilitats de manteniment.

Pas 3: Posada en comú

Identificació d'estratègies i accions per assolir els escenaris desitjats a curt termini (2023-2028) i llarg termini (2029-2033).

RESULTATS

L'any 2033, el pati Itaca de la Maquinista ha experimentat una transformació notable, passant de ser un espai gris i poc accessible a convertir-se en un lloc divers i versàtil, amb múltiples usos. Ara és un punt de trobada per a tota la comunitat escolar, així com per a altres escoles i el barri en general, gràcies al fàcil accés des de l'escola. El pati ofereix una àmplia gamma d'activitats, des de jocs expansius fins a llocs tranquils per descansar, amb estructures per enfilarse, un amfiteatre, ombres, fonts d'aigua, papereres i emmagatzematge. La vegetació enfiladora i l'hort adaptat creen un ambient acollidor i verd dins l'entorn urbà. En resum, el pati Itaca de la Maquinista ha esdevingut un espai vibrant i funcional que prioritza el benestar i la interacció de la comunitat escolar.

A més, el pati escolar intern (Jardí) ha millorat les fonts d'aigua i ha implementat un sistema per captar les aigües fluvials, cosa que facilita el reg de les plantes. S'ha creat un jardí de pluja amb terra permeable i s'ha ampliat la vegetació a tot el pati, augmentant el contacte amb la natura. Les classes a l'aire lliure són ara habituals gràcies a l'ombra més gran i els espais per seure. La zona de pista, que promou el joc divers i l'esport, ara compta amb bancs i tendals resistent al vent per millorar el benestar tèrmic dels estudiants.

Escola de nova construcció any 2021

Barri de Sant Andreu, Barcelona

ESCOLA LA MAQUINISTA

Transformació programa Refugis
Climàtics any 2020

Barri de Clutat Vella, Barcelona

RESULTATS

L'any 2023, el pati de l'escola Cervantes ha experimentat una transformació significativa, passant de ser un espai majoritàriament gris i força monòton a esdevenir un entorn divers, verd i adaptable. El ciment ha estat reemplaçat en gran mesura per materials més naturals i acollidors, cosa que atorga una sensació més càlida a l'àrea.

Ara, el pati compta amb una àgora, més àrees per seure, reflexionar i escriure, així com un dom i estructures de fusta per promoure el joc actiu, creatiu i imaginatiu. La construcció col·laborativa d'una cabana ha enfortit el sentit de comunitat entre els estudiants i el personal escolar. El pati s'adapta a diverses edats, necessitats i activitats, i és utilitzat per a assemblees i com a aula a l'aire lliure per a una àmplia varietat de classes.

A més, s'hi ha instal·lat una font d'aigua que aprofita l'excedent per a regar les plantes de les jardineres. S'hi han afegit més parets verdes, juntament amb noves ombres, convertint el pati en un refugi climàtic cada cop més confortable. En resum, el pati de l'escola Cervantes ha esdevingut un espai dinàmic i acollidor que promou la interacció, la creativitat i el benestar de tota la comunitat escolar.

ESCOLA CERVANTES

Agraïm a les escoles participants la seva disponibilitat i col·laboració

